

České vězeňství

Wolters Kluwer

Autoři monografie: JUDr. Jakub Drápal, M.Phil., Ph.D., PhDr. Václav Jiříčka, Ph.D. a Mgr. et Mgr. Tereza Raszková (eds.)

Autor recenze: PhDr. Miroslav Scheinost

Předložený text představuje velmi ucelený pohled na stav a problematiku českého vězeňství. Svým komplexním pojetím poskytuje ojedinělou možnost se s touto, nepochybně velmi významnou, oblastí přehledně a zevrubně seznámit.

Autoři, resp. editoři, zvolili logickou a přehlednou strukturu, kdy postupují od výchozí problematiky trestu odnětí svobody přes historický přehled vývoje vězeňství v Čechách navazující na vývoj vězeňství ve světě, dále k typům věznic, k obsáhlé a významné problematice života ve vězení, kam začlenili mj. otázku výkonu trestu, výkonu vazby, detence, tzv. druhého života vězňů, organizaci života ve vězení a také specifické otázky žen ve vězení, cizinců, osob s duševními poruchami, zranitelných skupin, drog ve vězení aj. Na tuto část navazuje stať o odborném zacházení s vězni včetně možností a způsobů hodnocení rizik, prediktorů, seznámení s nástrojem SARPO a jeho použitím a samozřejmě také s programy zacházení. Další část je věnována propouštění vězňů a přípravě na propuštění, pak vězeňskému personálu podle jednotlivých profesí a následně kontrole vězeňského systému. Kniha končí přehledem právních předpisů vztahujících se k vězeňství a relevantních judikátů. Jakousi „třešničkou na dortu“ je závěrečná diskuse autorů/editorů k výhledům českého vězeňství, shrnutá do deseti tezí, která představuje zamyšlení nad pojetím a perspektivami vězeňství u nás. Dobrým nápadem bylo vložení tzv. okének, která oživují text, přehledné jsou i grafy, tabulky a schémata.

Kladem publikace je podrobný a členěný přehled moderní literatury k vězeňství. Oceňuji stručné tematické uvedení vybraných pramenů vždy na závěr jednotlivých kapitol. Kladem je i postup autorů, kdy výklad směřuje od obecného ke k jednotlivému až po teze k perspektivám. Autoři předkládají podrobný popis stavu vězeňství a jeho problémů a snaží se spíše otevírat prostor k diskusi než vyslovovat jednoznačné soudy a hotová řešení, což neoslabuje kritičnost přístupu.

Přínosem publikace je odborný a zasvěcený pohled, ale také přehlednost a srozumitelnost nejen pro odborníky – penology a pracovníky vězeňství a další odbornou veřejnost, ale soudím, že i pro širší okruh zájemců o otázky vězeňství v ČR. V tomto smyslu je text velmi dobře použitelný pro osvětu veřejnosti, ale i politické a mediální sféry.

V textu lze najít ještě několik překlepů a jazykových chyb, ale to je otázka korektury. Subkapitola 2.4. Význam architektury vězení je stylisticky částečně odlišná a volí více hovorový jazyk, ale to lze akceptovat.

V publikaci pouze postrádám informaci, resp. pohled na roli nevládních organizací ve vězeňství, která není nevýznamná, ale to je věc volby a přístupu autorů. Předpokládám – protože z textu vyplývá, že se na zpracování podíleli i další autoři než tři uvedení editoři – že tito autoři budou ve výsledné podobě publikace také uvedeni.

Publikace představuje souhrnný, obsažný a odborný pohled na české vězeňství. Nelze ji zaměňovat s učebnicí penologie, ale bude to nesporně publikace, která bude pro každého, kdo působí ve vězeňství, nebo s touto problematikou přichází do styku a zajímá se o ni, nepostradatelná.

Potenciální okruh čtenářů je velmi široký. Proto ji jednoznačně doporučuji k vydání a předpokládám, že se setká s širokým a příznivým ohlasem.

V Praze, 2. září 2021

PhDr. Miroslav Scheinost